Śladami powstania wielkopolskiego

Śladami powstania wielkopolskiego

Powstanie wielkopolskie 1918-1919 odcisnęło swój trwały ślad w świadomości mieszkańców regionu. Wokół Poznania znaleźć można wiele miejsc, przypominających historię tego zwycięskiego zrywu. Obok tradycyjnych obiektów jak muzea i pomniki w ostatnich latach pojawia się coraz więcej pomysłów na upamiętnienie powstania w nieszablonowy sposób.

Jedną z alternatywnych form prezentacji powstańczych losów są rekonstrukcje historyczne. Regularnie widowiska powstańcze odgrywane są między innymi w Parku Dzieje w Murowanej Goślinie. Historia „ożywa" tam dzięki dynamicznej opowieści, łączącej inscenizowane sceny z przeszłości z edukacyjnym przekazem, z wykorzystaniem akrobatyki i efektów pirotechnicznych.

Centrum pamięci

Jednym z ważnych ośrodków pamięci o powstaniu jest podpoznańskie Lusowo. Na tamtejszym cmentarzu spoczywa generał Józef Dowbor Muśnicki. Dowódcę powstania upamiętnia jego pierwszy w Polsce pomnik, a pamiątki związane z generałem gromadzi tamtejsze Muzeum Powstańców Wielkopolskich. Ekspozycję tworzą też zbiory dotyczące innych powstańców: oryginalne dokumenty, mapy, zdjęcia, sztandary, militaria i modele. Muzealna narracja obejmuje okres powstania oraz udział Wielkopolan w wojnie polsko-bolszewickiej.

W Swarzędzkim Centrum Historii i Sztuki eksponatom z epoki towarzyszy wirtualna książka prezentująca udział mieszkańców miasta w powstaniu. Izba Pamiątek Regionalnych w Bninie w swoich zbiorach posiada oryginalne powstańcze nosze. Eksponaty z tamtego okresu zobaczyć można również w Izbie Muzealnej Ziemi Bukowskiej w Buku, Izbie Regionalnej Ziemi Goślińskiej w Murowanej Goślinie oraz w Muzeum Śremskim, które przechowuje oryginalną flagę z wizerunkiem orła, odmiennym od powszechnie znanego symbolu powstania. Takie flagi co roku zdobią śremską wieżę ciśnień.

Wśród pomników

W Śremie, w otoczeniu drzew Parku Miejskiego im. Powstańców Wielkopolskich stoi Śremski Dobosz. Rzeźba dłuta słynnego Władysława Marcinkowskiego jest uważana za najładniejszy pomnik powstańczy. W Pobiedziskach na rynku pomnik ma postać orła zrywającego się do lotu spod karabinów ustawionych w tzw. kozioł. W Obornikach pamiątkowy głaz przypomina entuzjastyczne przywitanie Ignacego Jana Paderewskiego w trakcie jego brzemiennej w skutki kolejowej podróży do Poznania. Zasłużonych dla powstania mieszkańców Buku upamiętnia pięć płaskorzeźb, rozmieszczonych w różnych punktach miasta. W parku przy Pałacu Biedrusko odsłonięto okazały Panteon Powstania Wielkopolskiego z planszami edukacyjnymi na temat walk w poszczególnych częściach regionu. Pomniki powstańcze znaleźć można również w Buku, Koziegłowach, Kórniku, Mosinie i Trzcielinie. Ciekawa jest historia miejsca pamięci blisko Kobylnicy. Pod rosnącym tam okazałym dębem organizowano zbiórki skautów. Historię spotkań, na których rozpoczęto przygotowania do walki o wolność przypomina przewrócony pień drzewa oraz pamiątkowa tablica.

Powstańcze murale

Na fali popularności murali w ostatnich latach pojawiło się również wiele malowideł o tematyce powstańczej, które zdobią ściany w Białężynie, Biedrusku, Bninie, Czerwonaku, Koziegłowach, Lusowie, Obornikach, Pobiedziskach, Puszczykowie i Rogalinku. Do najciekawszych należy spektakularny mural w Buku, który przedstawia scenę rozbrojenia niemieckiego pociągu. Warto też odwiedzić Śrem, gdzie ściany bloków przy ul. Wojska Polskiego upiększyły aż trzy imponujące obrazy: Listy – Powstaniec Wielkopolski, Mały Ułan oraz Ignacy Jan Paderewski.

W grze

Wędrówkę śladami powstania umożliwiają również gry turystyczne. Kto dysponuje większą ilością czasu, może się zmierzyć z questami Powstanie Wielkopolskie – zapomnianym bohaterom (część 1 i 2) albo z grą Pierwsze Iskry, w której do odczytania hasła potrzeba wizyty w co najmniej trzech z 12 miejsc. Akcenty powstańcze znalazły się też na kartach gier-questów O zakochanym lotniku i niejednym pomniku w Mórce, Orzeł i Reszka w Buku oraz Murowana Goślina z historią w tle. Niebawem do listy dołączy kolejna gra – quest Powstańczym tropem żołnierskim krokiem w Śremie.

Piotr Basiński
Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna